

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul Hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului-cadru
privind integritatea academică în instituțiile de învățământ superior

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Regulamentului-cadru privind integritatea academică în instituțiile de învățământ superior este elaborat de Ministerul Educației și Cercetării.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Proiectul Hotărârii de Guvern este elaborat în temeiul art. 107 ¹ alin. (7) din Codul Educației.
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
Studiul privind integritatea academică în universitățile din Republica Moldova, realizat de către SC „Magenta Consulting” în noiembrie 2025 indică o vulnerabilitate a sistemului de învățământ superior în fața fenomenelor de plagiat sau fraudă, utilizarea neregulamentară a noilor tehnologii. Analiza comparativă a datelor studiului cu același obiect, elaborat în anul 2024 relevă o tendință de scădere a indicelui de integritate în majoritatea universităților participante în exercițiul sondajului, ceea ce indică faptul că mecanismele interne ale instituțiilor de învățământ sunt insuficiente în prevenirea și combaterea fenomenelor indicate mai sus. Mai mult de atât, mediile academice se confruntă cu o nouă provocare, generată de Inteligența Artificială (IA), studenții utilizând instrumentele de IA pentru elaborarea lucrărilor de cercetare (licență, master, doctorat), dar și în cadrul exercițiilor de activitate academică curentă. Din informațiile generate de către studiu se mai întrevide că, deși există coduri de etică aprobate de către organele abilitate ale instituțiilor de învățământ superior, precum și mecanisme de raportare, ne aflăm în prezența unei protecții ineficiente ale persoanelor care raportează acte inadmisibile în mediul academic superior, dar, în același timp, o cunoaștere precară a procedurilor de raportare. Existența fenomenelor enumerate mai sus, precum și cele de vânzare-cumpărare a tezelor de licență și/sau master, oferirea recompenselor necuvenite, favoritismul determină erodarea calității actului educațional din învățământul superior, ceea ce are efect de domino asupra pieței muncii, securității naționale, economiei și calității vieții fiecărui membru a societății.
3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse
3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi
Regulamentul-cadru introduce elemente inovatoare și obligatorii pentru instituțiile de învățământ superior, beneficiari ai sistemului și terților. Se indică și definesc principiile fundamentale ale integrității academice, după cum urmează: principiile legalității, originalității și onestității intelectuale, citării adecvate și

respectului pentru proprietatea intelectuală, transparenței, responsabilității individuale și instituționale, proporționalității, confidențialității și protecției datelor.

Se definesc noțiuni și se stabilesc abateri pornind de la provocările tehnologice actuale:

- **Utilizarea neautorizată a Inteligenței Artificiale (IA):** folosirea IA generative fără declararea acesteia sau atunci când substituie contribuția intelectuală proprie;

- **Ghostwriting (redactarea prin terți):** cumpărarea, comandarea sau oferta de vânzare a lucrărilor academice (teze, proiecte) pentru utilizare frauduloasă;

- **Autoplagiatul:** reutilizarea substanțială a lucrărilor proprii anterioare fără menționarea lor, în scopul obținerii unei noi evaluări;

- **Falsificarea și fabricarea datelor:** manipularea sau inventarea rezultatelor cercetării care nu au fost obținute prin activitate reală.

În scopul dezvoltării unei culturi a onestității în mediul universitar și eliminării cauzelor ce determină comportamentele academice frauduloase, proiectul prevede **măsuri de prevenție:**

- instruire obligatorie pentru studenții din anul întâi privind integritatea;

- instruire periodice obligatorii pentru cadrele didactice privind identificarea formelor de fraudă academică;

- elaborarea și adoptarea de către instituțiile de învățământ superior a regulilor de utilizare a instrumentelor de inteligență artificială.

Se stabilesc obligații clare pentru asigurarea integrității academice de către subiecți responsabili și beneficiarii sistemului de învățământ superior în activitatea de predare, învățare, evaluare, cercetare și inovare.

Proiectul instituie **mecanisme instituționale de asigurare a integrității academice:**

- **Comisia de Etică** – se reglementează modul de constituire a organului colegial independent și permanent, cu proceduri riguroase de examinare a sesizărilor. Activitatea administrativă a Comisiei este realizată de către secretariat;

- **Registrul intern de integritate** – instituțiile de învățământ superior vor deține o bază de date privind sesizările înregistrate și sancțiunile aplicate;

- **Mecanisme de protecție** - persoanele care raportează încălcări a normelor de integritate academică, cu garantarea confidențialității.

Regulamentul cadru privind integritatea academică din instituțiile învățământului superior stabilește un mecanism de înregistrare, examinare și soluționare a sesizărilor, inclusiv a celor anonime, cu instituirea garanțiilor procedurale.

Totodată, se instituie obligația autorilor de lucrări academice de a asigura originalitatea și onestitatea intelectuală a conținutului furnizat, fiind interzisă expres substituirea contribuției proprii prin asistența externă neautorizată sau nedeclarată în modul prevăzut. Pe cealaltă parte, instituțiile de învățământ, anterior susținerii de către studenți a lucrărilor de licență, master sau doctorat au obligația de a verifica originalitatea lucrărilor cu utilizarea instrumentelor digitale.

Regulamentul instituie norme de clasificare a abaterilor de integritate academică conform criteriului de gravitate și impactului asupra credibilității actului de cercetare, cu stabilirea sancțiunilor. Asigurând principiul proporționalității, măsurile educative și de remediere constituie o prioritate, cu excepția cazurilor de abateri grave, care atrag sancțiuni de anulare a evaluărilor, neadmiterea la susținerea tezelor, exmatricularea studenților și anularea/retragerea diplomelor/titlurilor științifice și științifico-didactice. Totodată, se

instituie sancțiuni și pentru personalul de academic și conducere în cazul admiterii încălcărilor normelor de integritate academică, precum retragerea calității de evaluator ori conducător de doctorat și aplicarea de sancțiuni disciplinare.

Un alt element de noutate al Regulamentului îl constituie instituirea în sarcina instituțiilor de învățământ superior a obligației de elaborare a unui raport de integritate, aprobat de Senat și transmis Ministerului Educației, care să includă statistici anonimizate despre sesizări, tipologia abaterilor, sancțiunile aplicate și măsurile de prevenire implementate. Transparența se asigură prin publicarea obligatorie pe pagina web a universității a codurilor de etică, a componenței comisiei de specialitate și a ghidurilor privind utilizarea inteligenței artificiale, garantând accesul facil al comunității academice la canalele de raportare și la procedurile de control al originalității.

În scopul realizării măsurilor din Agenda de reforme aferentă Planului de creștere al Republicii Moldova pentru anii 2025-2027 până la finele lunii iunie 2026, punctul 3 din proiect prevede că, prezenta hotărâre intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Nu este aplicabil.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Creșterea indicelui integrității în instituțiile de învățământ superior va determina creșterea calității studiilor universitare, precum și a prestigiului universităților naționale, ceea ce urmează să impacteze asupra opțiunilor de studii ale viitorilor studenți din RM, precum și din afară, prin considerarea opțiunii de urmare a studiilor universitare în RM.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Nu este aplicabil.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Creșterea calității educației din învățământul superior va asigura piața muncii cu specialiști care dețin competențe reale și răspund cerințelor actuale de abilități și cunoaștere, astfel reducând riscurile lipsei de profesionalism în rândul tinerilor specialiști.

4.4. Impactul social

Nu este aplicabil.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Nu este aplicabil.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Nu este aplicabil.

4.5. Impactul asupra mediului

Nu este aplicabil.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Nu au fost identificate

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Nu este aplicabil.
5.2. Măsurile normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
Nu este aplicabil.
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul de inițiere a elaborării proiectului Hotărârii de Guvern a fost plasat pe pagina web oficială a Ministerului Educației și Cercetării www.mec.gov.md (https://mec.gov.md/ro/content/anunturi-privind-initierea-elaborarii-deciziilor), compartimentul Transparența decizională, precum și pe pagina web www.particip.gov.md (https://particip.gov.md/index.php/ru/document/stages/anunt-de-initiere/16364). Proiectul a fost avizat de către Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Sănătății, Ministerul Culturii, Ministerul Apărării, Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, Universitatea de Stat din Comrat, Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice, Academia „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne, Universitatea Liberă Internațională din Moldova, Universitatea Tehnică a Moldovei, Universitatea de Stat din Moldova, Universitatea Pedagogică de Stat ”Ion Creangă” din Chișinău și Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți.
7. Concluziile expertizelor
Proiectul de Hotărâri de Guvern a fost expertizat la Ministerul Justiției și Centrul Național Anticorupție.
8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent
Aprobarea prezentului proiect nu va necesita modificarea sau aprobarea altor acte normative.
9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ
Pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ instituțiile de învățământ superior vor aduce regulamentele instituționale în conformitate cu prezentul Regulament-cadru.

Digitally signed by Perciun Dan
Date: 2026.06.11 16:54:21 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

MOLDOVA EUROPEANĂ

Dan PERCIUN

Ex. Rodica Braguța, șefa Direcției juridice și resurse umane
Elena Podoleanu, șefă de Cabinet a ministrului educației și cercetării
Tel. (022) 25 01 00